Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp)

Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti voimassa olevan 58 d §:n 4 momenttia siten, että lähikontaktin määritelmässä huomioitaisiin nykyistä paremmin sisä- ja ulkotiloihin liittyvät erot tartuntariskin suhteen.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tartuntatautilaissa määräaikaisesti, 30.6.2021 asti voimassa olevien säännösten voimassaoloajan jatkamista 31.12.2021 saakka. Väliaikaisesti voimassa olevat säännökset koskisivat ravitsemisliikkeissä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan jatkettavasti kyseisten velvoitteiden valvontaa koskevien säännösten sekä muutoksenhakua koskevan säännöksen voimassaoloa. Säännökset vastaisivat sisällöltään voimassa olevia säännöksiä, lukuun ottamatta lain 58 d §:ää, jonka voimassaoloa ehdotettaisiin jatkettavaksi edellä kuvatusti muutetussa muodossaan.

Tartuntatautilain 58 d §:n muutos

Ehdotetulla tartuntatautilain 58 d §:n 4 momentin muutoksella tarkennettaisiin asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä koskevan säännöksen lähikontaktin määritelmää. Muutoksella tarkennettaisiin määritelmän soveltamisalaa siten, että sisä- ja ulkotiloihin liittyvät tartuntariskit tulisivat paremmin huomioiduksi. Tarkoituksena on osaltaan varmistaa säännöksen oikeasuhtaisuutta tilanteessa, jossa säännöksen soveltamisalan piiriin kuuluvissa erilaisissa toiminnoissa tartuntariski on erilainen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan tartuntariski laskee merkittävästi ulkotiloissa verrattuna sisätiloihin, joissa ilmanvaihto on puutteellista ja joissa oleskellaan tiiviisti. Ehdotetun 58 d §:n muutoksen myötä kahden metrin etäisyyttä toisiin henkilöihin ei edellytettäisi alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa. Kahden metrin turvaväli koskisi vain sisätiloissa tapahtuvaa toimintaa. Tällöin ulkotiloissa olisi mahdollista järjestää toimintaa tai tapahtumia ilman, että toiminnanharjoittajan tulisi varmistaa osallistujien kahden metrin turvaväli toisiinsa. Muutoksella turvattaisiin osaltaan elinkeinonharjoittajien yhdenvertaista kohtelua tilanteessa, jossa erityyppisiin ulkotiloihin on samankaltaisesta tartuntariskistä huolimatta sovellettu erilaisia rajoitustoimia.

Tartuntatautilain 58 a – 58 h §:n, 59 a- 59 e sekä 91 §:n voimassaoloajan jatkaminen

Esityksessä ehdotetaan, että tartuntatautilain 58 a – h §:n, 59 a – e §:n sekä 91 §:n 1 momentin voimassaoloa jatkettaisiin pienin teknisin muutoksin säätämällä uusi väliaikainen laki, joka olisi voimassa 1.7.2021 – 31.10.2021.

Ehdotettavat säännökset on kohdennettu nimenomaan covid-19-taudin leviämisen estämiseen siten, että alueellisen tautitilanteen edellyttämät viranomaistoimet olisivat erilaisilla yhteiskunnan sektoreilla mahdollisia epidemian aikana.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan syksy- ja talvikaudella 2021-2022 koronavirustartuntoja voi esiintyä vielä kohtuullisen runsaasti, vaihdellen mahdollisesti alueellisesti ja rokotuskattavuuden mukaan. Pienempiä paikallisia epidemia-aaltoja voi talven aikana olla useita, eikä laajojakaan epidemioita voida poissulkea.

Koska nykytiedon perusteella rokotus todennäköisesti antaa hyvän suojan myös Suomessa nyt esiintyvien virusmuunnosten aiheuttamia vakavia tautimuotoja vastaan, vaikutuksen sairaalahoidon kuormitukseen voidaan olettaa jäävän pieneksi. On kuitenkin mahdollista, että virus voi jatkossa muuttua siten, että nyt käytössä olevien rokotteiden teho hiipuu ennakoitua nopeammin.

Edellä mainituista syistä on tärkeää, että mahdollisesti kevään ja kesän aikana purettaviin rajoituksiin voidaan nopeasti palata. Epidemian leviämistä on myös jatkossa pyrittävä estämään mahdollisimman tehokkaasti, riittävän ennakoivasti, nopeasti ja mahdollisimman pienin viivein.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan näistä syistä tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa tulisi jatkaa vuoden 2021 loppuun saakka.

Arviointi

Covid-19-epidemia voi jatkua pitkälle syksyyn ja talveen, vaikka rokotukset on aloitettu. Epidemian leviämistä on tähän asti estetty hallituksen hybridistrategian ja toimintasuunnitelman mukaisin tavoittein ja toimin. Ehdotusten taustalla on sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvitys epidemian nykyisestä ja ennakoitavissa olevasta tilanteesta.

Annetut suositukset ja rajoitukset sekä ravitsemisliikkeiden sulku ovat arvion mukaan estäneet epidemian leviämistä. Esityksessä tarkoitetut rajoitukset vaikuttavat erityisesti yhdessä toistensa kanssa laajemminkin ihmisten liikkumiseen ja sosiaalisten kontaktien määrään.

Vaikka epidemia on osoittanut laantumisen merkkejä ja covid-19-tartuntojen määrä on laskenut, voi epidemiatilanne kuitenkin viime vuoden tavoin uudelleen heikentyä kesän jälkeen. Tällä hetkellä todettujen tartuntojen määrä vastaa viime vuodenvaihteen ja loka-marraskuun 2020 tartuntatilannetta eli tilanteen parantumisesta huolimatta tartuntoja todetaan edelleen paljon. Tilanne voi nopeastikin jälleen heiketä, jos ihmisten väliset kontaktit lisääntyvät merkittävästi ja tartunnat pääsevät leviämään väestössä vapaammin. Lisäksi Suomessa jo havaitut, ja viime viikkoina yleistyneet, virusmuunnokset aiheuttavat huomattavaa epävarmuutta positiivisiin näkymiin. Virusmuunnoksia esiintyy jo kaikissa maakunnissa.

Esitettyjä rajoituksia ei välttämättä käytettäisi koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi. Lain voimassaolon tarkoitus on sen sijaan varmistaa, että rajoitukset voidaan ottaa käyttöön tilanteessa, jossa ilman niitä epidemia leviäisi hallitsemattomasti. Tällaisesta leviämisestä on useita esimerkkejä globaalisti ja uhka tästä on ollut läsnä myös Suomessa. On myös mahdollista, että virusmuunnokset voivat saada aikaan vakavien tautitapausten lisääntymistä ja aiheuttaa sairaala- ja tehohoidon kapasiteetin nopeaakin ylikuormittumista. Kapasiteetin ylikuormittuminen aiheuttaa paitsi koronatartunnan saaneiden hoidon vaarantumisen, myös muista sairauksista kärsivien hoidon viiveitä ja hoidon laadun huomattavaa heikkenemistä.

Hallitusneuvos Liisa Katajamäki